



ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Semana a z členov senátu JUDr. Petra Dukesa, Ľubomíry Kúdelovej, JUDr. Margity Fridovej, JUDr. Jany Zemaníkovej, v právnej veci žalobcu: **Ing. B.**, SKP úpadcu A., proti žalovanému: **O.**, zast. JUDr. Ľ., o vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obo 401/2005, 2 Obo 18/2006 zo dňa 19. apríla 2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu zo dňa 19. apríla 2006 č. k. 2 Obo 401/2005, 2 Obo 18/2006 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11. novembra 2005 č. k. 1 Cbi 134/2005–44 **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 1 Cbi 134/2005–44 zo dňa 11.11.2005 rozhodol tak, že žalobu zamietol a účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že podaným návrhom sa žalobca domáhal vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu na základe zmluvy o nájme dopravného prostriedku zo dňa 29.10.2001, zmluvy o záložnom práve zo dňa 21.5.2002, zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva zo dňa 28.7.2003 na veci nehnuteľné, zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva na veci hnutel'né zo dňa 28.7.2003 s tým, aby tieto veci boli vrátené do konkurznej podstaty úpadcu. Citoval ustanovenie § 15 ZKV, s poukazom na ktoré znenie uviedol, že úspešná odporovateľná žaloba má mať náležitosti vymedzené zákonným ustanovením, t.j. vykonanie niektorého právneho úkonu dlžníkom, ktorý je uvedený v odseku 2 - 6 citovaného ustanovenia a týmto právnym úkonom došlo k ukráteniu konkurzného veriteľa a pohľadávka konkurzného veriteľa, ku ktorej ukráteniu došlo, musí byť vymáhateľná. Konštatoval, že správca konkurznej podstaty pravdepodobne vidí neurčitosť, prípadne neplatnosť úkonov žalovaného v tom, že podľa faktúry č. 13/2003 zo dňa 2.5.2003 v sume 2 466 000 Sk došlo k nadhodnoteniu výkonu skutočne realizovaných pracovných hodín prenajatého mechanizmu. Za potrebné označil, aby veriteľ osobitnou žalobou na príslušnom súde uplatnil právo na bezdôvodné obohatenie a iba v prípade, že by takéto právo bolo uplatnené, mohlo by byť uplatnené právo podľa § 15 ZKV.

O odvolaní žalobcu proti tomuto rozhodnutiu rozhodol ako súd odvolací, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom č. k. 2 Obo 401/2005, 2 Obo 18/2006 zo dňa 19.4.2006 tak, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 11.11.2005 č. k. 1 Cbi 134/2005–44 zmenil a určil, že právne úkony medzi úpadcom A. a žalovaným O. na základe zmlúv

zmluva o nájme dopravného mechanizmu zo dňa 20.10.2001,

zmluva o záložnom práve na nehnuteľnosť zo dňa 21.5.2003,

zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva zo dňa 28.7.2003 na nehnuteľné veci,

zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva z 28.7.2003,

na hnutel'né veci sú voči konkurzným veriteľom právne neúčinné a majetok patrí do podstaty úpadcu a žalovaného zaviazal žalobcovi zaplatiť trovy konania.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žaloba bola nepochybne podaná podľa § 15 ods. 1 ZKV a prvostupňový súd sa mal v prvom rade zamerať na preskúmanie predpokladov pre splnenie odporovacej žaloby. S poukazom na ustanovenie § 15 ods.1, 2 ZKV konštatoval, že predpokladom odporovacej žaloby je vymáhateľná pohľadávka, resp. pohľadávky konkurzného veriteľa, že SKP pohľadávky uznal vo výške 3,5 milión Sk, medzi nimi D. v sume cca 1 mil. Sk, S. taktiež cca 12 miliónov Sk, V. a D., spolu viac než pol milióna Sk, z toho pohľadávka daňového úradu s právom na oddelené uspokojenie a ostatné pohľadávky zaradené do 1. triedy. Uviedol, že skutočnosť, že odporované zmluvy ukracujú konkurzných veriteľov, je nesporná a ďalej poukázal na ďalšie predpoklady v zmysle § 15 ods. 2 a to, že ide o právny úkon, ktorý urobil dlžník v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu, ktorá podmienka splnená bola ako aj ďalší predpoklad, že odporovateľný úkon bol urobený s úmyslom ukrátiť konkurzného veriteľa, ktorý predpoklad označil za taktiež splnený, keďže úmysel dlžníka ukrátiť konkurzných veriteľov je evidentný. Okolnosť, že dlžník najal zmluvou zo dňa 29.10.2001 svoj vlastný dopravný mechanizmus od nevlastníka a zaviazal sa zmluvou zaplatiť nájomné, jednoznačne svedčí o jeho úmysle ukrátiť prinajmenšom spomenutých veriteľov. Odvolací súd vyslovil názor, že aj druhej strane bol úmysel ukrátiť konkurzných veriteľov známy, ako aj to, že sa na tomto ukracovaní podieľal. Ďalšie zmluvy citované v petite označil za také, ktoré zabezpečovali zaplatenie predmetnej neopodstatnenej faktúry a označil ich za také, ktoré spĺňajú predpoklady odporovacej žaloby. V dôvodoch rozhodnutia sa zaoberal aj uznesením zo dňa 11.10.2005 č. k. 1 Cbi 134/05-35 v tom zmysle, že uviedol, že sa s týmto nezaoberal, nakoľko nariadené predbežné opatrenie zaniklo zo zákona.

Proti tomuto rozhodnutiu, s vyznačenou právoplatnosťou 31.5.2006, podal žalovaný v zákonnej lehote dovolanie, podaním doručeným súdu 8.6.2006 a navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť. Namietal, že odvolací súd vychádzal z nepravdivých tvrdení, že dlžník prenajal svoj vlastný dopravný mechanizmus od nevlastníka a zaviazal sa platiť nájomné, teda faktúru na sumu 2 466 000 Sk, ako aj z názoru, že faktúra splatná 12.5.2003 je neopodstatnená. Za pravdivé označil, že účastníci zmluvného vzťahu uzavreli zmluvu o nájme dopravného mechanizmu až po tom, čo dlžník ako predávajúci a žalovaný ako kupujúci uzavreli kúpnu zmluvu,

ktorou dlžník odpredal žalovanému za dohodnutú kúpnu cenu 69 235 Sk, vrátane DPH, uvedený dopravný mechanizmus. Za logické označil, že pokiaľ by žalovaný nebol vlastníkom dopravného mechanizmu, nemohol by sa zaviazat' tento prenajať. Skutočnosť, že dopravný mechanizmus bol vedený v účtovníctve úpadcu, po tom ako ho odpredal, označil za irelevantnú, ktorá nemá vplyv na posúdenie platnosti zmluvy. Žalobu označil za prekludovanú, lebo už uplynula 3- ročná lehota, lebo dlžník podal návrh na vyhlásenie konkurzu z dôvodu predĺženosti až dňa 24.11.2004 a samotný konkurz bol vyhlásený až 18.8.2005. Konštatoval, že zmluva o nájme je definitívne platným právnym úkonom. Ďalej konštatoval, že pokiaľ žalobca napáda aj neúčinnosť zmluvy o záložnom práve, ako aj ďalších zmlúv, ide o zmluvy, ktoré nie je možné oddeliť od zmluvy o nájme dopravného mechanizmu. Podľa žalovaného nie sú splnené hmotnoprávne podmienky pre vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu podľa §§ 15, 16 ZKV, a preto žalobu označil za právne nedôvodnú.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 2 O.s.p.) prejednal dovolanie ako podané v zákonnej lehote, spĺňajúce náležitosti stanovené ustanovením § 241 O.s.p. podľa ustanovenia § 242 O.s.p. s tým, že prípustnosť dovolania je daná § 238 ods. 1 O.s.p.

Základnou otázkou pre posúdenie dôvodnosti dovolania je, či odvolací súd rozhodol správne, keď vyslovil, že zmluva o nájme dopravného prostriedku a zmluvy uvedené hore vyššie sú právne neúčinné voči konkurzným veriteľom a majetok patrí do konkurznej podstaty. Z predložených dokladov je nesporné, že predmetom sporu je žaloba podaná s poukazom na ustanovenie § 15 ZKV, ako správne konštatoval odvolací súd. K vznesenej námietke žalovaného, že ide o lehotu na podanie odporovacej žaloby, ktorá je prekludovaná z dôvodu, že dlžník podal návrh na vyhlásenie konkurzu dňa 24.11.2004, konkurz bol vyhlásený 18.8.2005, dovolací súd dospel k záveru, že táto je dôvodná. Zmluva o nájme dopravného prostriedku, určenia ktorej neúčinnosti z dôvodu odporovateľnosti sa žalobca domáha, bola medzi účastníkmi sporu uzavretá dňa 29.10.2001, zmluva o záložnom práve 21.5.2003 a zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva 28.7.2003. Návrh na začatie konania bol podaný 12.9.2005 a konkurz na majetok dlžníka A. bol vyhlásený 18.8.2005 na základe návrhu zo dňa 24.11.2004.

Z ustanovenia § 15 ZKV ods. 1 je zrejmé, že konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 - 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa voči konkurznému veriteľovi, za právne neúčinné. Z odsekov 2 - 4 ustanovenia § 15 ZKV je však zrejmé, že odporovať možno právnomu úkonu, ktorý bol urobený v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu a podľa odseku 5, 6 citovaného ustanovenia, ak bol právny úkon urobený v poslednom roku pred začatím konkurzu. Zmluva o nájme dopravného mechanizmu, teda právny úkon na základe ktorého boli urobené ďalšie právne úkony s ním nadväzujúce, teda neúčinnosti, ktorých sa žalobca podľa § 15 ZKV dovoľáva, bol urobený 20.10.2001, čo je dávnejšie ako v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu. Konkurz bol vyhlásený 18.8.2005, a teda s poukazom na ustanovenie § 15 ZKV v spojení s ustanovením § 15 ods. 2 - 4 ZKV by bolo možné úspešne odporovať právne úkony urobené najneskôr v roku 2002. Keďže v danom prípade zmluva o nájme dopravného mechanizmu bola uzavretá dňa 20.10.2001, nebola splnená jedna z podmienok na úspešné odporovanie právneho úkonu v zmysle ustanovenia § 15 ZKV a ide o žalobu podanú v tejto časti právne nedôvodne. Čo sa týka určenia odporovateľnosti ostatných právnych úkonov zmluvy o záložnom práve na nehnuteľnosť, zmluvu o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva na nehnuteľnosti a zmluvu o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva na veci hnutelné, ktoré boli uzavreté v roku 2003, je podmienka stanovená citovaným ustanovením, aby išlo o úkony urobené v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu splnená, a teda v tejto časti je obrana žalovaného v dovolaní ohľadne 3- ročnej prekluzívnej lehoty právne nedôvodná. Je však pravdou, že tieto zmluvy, ktorých sa právnej neúčinnosti žalobca dovoľáva, hoci boli uzavreté v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu, súvisia so zmluvou, a nie je ich možné oddeliť od zmluvy o prenájme dopravného mechanizmu, ktorá bola uzavretá skôr, ako v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, sa pri posudzovaní dôvodnosti nároku na určenie neúčinnosti zmlúv s poukazom na citované ustanovenie § 15 ZKV s touto skutočnosťou, teda skúmaním podmienky, či išlo

o úkony urobené v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu, nevysporiadal. Ide o jednu zo základných podmienok pre úspešné odporovanie právnych úkonov podľa § 15 ZKV, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je vydané v súlade so zákonom a podľa § 243b ods. 1 toto zrušil. S poukazom na ustanovenie § 243b ods. 2 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 2 O.s.p.) dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa má vady, pre ktoré sa zrušilo rozhodnutie odvolacieho súdu. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je zrejmé, ako dokazovanie prvostupňový súd vykonal a na základe ktorého právneho názoru dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná. Prvostupňový súd v zdôvodnení rozhodnutia vyslovil právny záver, že pre veriteľa plynú následky možnosti uplatniť v prípade, že došlo na strane jedného účastníka zmluvy k bezdôvodnému obohateniu, nárok uplatniť inou žalobou, ale z vykonaného dokazovania nie je zrejmé, z akého dôvodu je nárok uplatnený podľa § 15 ZKV právne nedôvodný. Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 2 O.s.p.) preto podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil aj rozhodnutie súdu prvého stupňa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 30. júna 2008

JUDr. Juraj Seman, v. r.
predseda senátu